

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY **ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028**

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo Oświatowe (Dz. U poz.59)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U z 2017r. poz. 783)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2020 roku w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U poz. 1449)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U poz. 356).

Program Profilaktyki został opracowany na podstawie:

1. Obowiązujących aktów prawnych.
2. Statutu ZSO im. AK w Bielsku-Białej.
3. Programu profilaktycznego „Smak życia” finansowanego i realizowanego na zlecenie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii.
4. Programu profilaktycznego: „Spójrz Inaczej”, „Noe” i inne dot. Problematyki uzależnień od alkoholu
5. Projektu edukacyjnego „Uzależnieniom Behawioralnym mówię STOP”, finansowanego przez Fundusz Rozwiązywania Problemów Hazardowych i realizowanego we współpracy z Krajowym Biurem ds. Przeciwdziałania Narkomanii.
6. Kalendarza imprez szkolnych, zawodów i konkursów.

WYCHOWANIE I PROFILAKTYKA W SZKOLE W CZTERECH SFERACH ROZWOJOWYCH:

SFERA FIZYCZNA (ukierunkowana na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych)

1. Propagowanie zdrowego stylu życia i podnoszenie kondycji psychofizycznej (ruch, zdrowe żywienie, hobby), z uwzględnieniem problematyki zagrożeń epidemiologicznych.
2. Kształtowanie postaw szacunku dla środowiska przyrodniczego, w tym upowszechnianie wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju.
3. Motywowanie do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwijanie zainteresowań ekologią w aspekcie człowieka żyjącego w równowadze ze środowiskiem.
4. Uczenie i wdrażanie do prozdrowotnego, bardziej zbilansowanego korzystania z massmediów w ciągu dnia.

SFERA PSYCHICZNA (ukierunkowana na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia,

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY **ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028**

osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności)

1. Kształtowanie moralności akceptowanej społecznie.
2. Dbanie o wychowanie w duchu szacunku dla siebie i drugiego człowieka.
3. Poszerzanie świadomości uczniów w zakresie praw człowieka (kształtowanie postaw odpowiedzialności, życzliwości, uczciwości, obowiązkowości oraz przeciwdziałanie patologii zachowań).
4. Uwrażliwianie na kulturę słowa, przestrzeganie zasad współżycia społecznego, kształtowanie prawidłowych zachowań.
5. Wspomaganie rozwoju uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej życiowej sytuacji.
6. Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, poczucia siły, chęci do życia i witalności.
7. Rozwijanie empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.
8. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.
9. Bezpieczne i konstruktywne wykorzystywanie narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
10. Wspomaganie poczucia bezpieczeństwa u uczniów w związku z powracającymi zagrożeniami epidemiologicznymi.
11. Optymalizowanie konsekwencji zmian zachodzących w życiu psychicznym ucznia z doświadczeniem migracyjnym.

SFERA SPOŁECZNA (ukierunkowana na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych)

1. Wychowywanie młodzieży do wartości rodzinnych.
2. Wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych- podejmowanie działań związanych z miejscami ważnymi dla pamięci narodowej, służących upamiętnianiu postaci i wydarzeń z przeszłości oraz obchodzenie najważniejszych świąt narodowych z uhonorowaniem symboli państwowych, edukowanie dla bezpieczeństwa i proobrony.
3. Kształtowanie i rozwijanie postaw obywatelskich i społecznych uczniów, przygotowanie i zachęcanie młodzieży do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat.
4. Uwrażliwianie na kulturę słowa, przestrzeganie zasad współżycia społecznego, kształtowanie prawidłowych zachowań społecznych.
5. Utrzymanie odpowiedniego poziomu kształcenia poprzez doskonalenie procesu dydaktycznego.
6. Wspomaganie rozwoju uczniów do przyszłego pełnienia ról społecznych.
7. Budowanie wizerunku szkoły, poprzez wzrost zaufania uczniów i rodziców wobec szkoły - podnoszenie skuteczności podejmowanych działań wychowawczych w diagnozowaniu i rozwiązywaniu sytuacji problemowych.

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028

8. Zachęcanie do postawy szacunku wobec życia, zdrowia i poglądów, w obszarze problematyki zagrożeń epidemiologicznych.
9. Pomaganie uczniom z doświadczeniem migracyjnym w zdrowym funkcjonowaniu społecznym.

SFERA AKSJOLOGICZNA (ukierunkowana na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia)

1. Budowanie hierarchii wartości wyższych (rozumiem je, żyję nimi i potrafię je obronić).
2. Budowanie pozytywnej samooceny w poczuciu przynależności do społeczności szkolnej.
3. Wspieranie osobistego rozwoju uczniów w ich indywidualnych predyspozycjach, zdolnościach i umiejętnościach, rozwijanie umiejętności informatycznych oraz językowych (j. ojczysty i obcy)
4. Rozbudzanie u młodzieży pragnień, dalekosiężnych marzeń i planów związanych z teraźniejszością i przyszłością.
5. Trenowanie umiejętności poprawnej komunikacji społecznej na płaszczyźnie rówieśniczej i w relacji z osobami dorosłymi.
6. Doświadczenie własnego procesu doskonalenia dydaktycznego jako inwestycji w siebie oraz realnych korzyści osobistych i społecznych.
7. Nauczanie poszanowania inności i indywidualności.

CELEM REALIZOWANIA PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO NASZEJ SZKOŁY JEST WYCHOWAĆ ABSOLWENTA, KTÓRY:

1. Uczeń ma wyrobione nawyki zdrowego i aktywnego stylu życia, jest świadomy zagrożeń wynikających z niezdrowego stylu życia, stosowania używek i nieodpowiednich postaw ekologicznych, dba o otoczenie i środowisko naturalne.
2. Uczeń ma świadomość własnego dobrostanu i dlatego jest szczęśliwy i aktywny, a przy tym odpowiedzialny, tolerancyjny, kulturalny, komunikatywny, opiekuńczy, uczciwy, obowiązkowy, przestrzega zasad współżycia społecznego.
3. Uczeń ma poczucie więzi z rodziną, szkołą, środowiskiem lokalnym, krajem, Europą, światem. Szanuje tradycje i zwyczaje, ma poczucie bezpieczeństwa w szkole, utożsamia się z jej działaniami, poprzez co buduje tradycję szkoły.
4. Uczeń posiada ugruntowany system wartości, właściwą samoocenę, umiejętności poprawnej komunikacji, planuje i marzy.

SPOSOBY REALIZACJI ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH

I. Uczeń ma wyrobione nawyki zdrowego i aktywnego stylu życia, jest świadomy zagrożeń wynikających z niezdrowego stylu życia, stosowania używek i nieodpowiednich postaw ekologicznych, dba o otoczenie i środowisko naturalne.

1. Propagowanie zdrowego stylu życia i podnoszenie kondycji psychofizycznej (ruch, zdrowe żywienie, hobby, zbilansowane korzystanie z massmediów).
2. Wskazywanie sposobów aktywnego i bezpiecznego spędzania wolnego czasu, wdrażanie do podejmowania inicjatyw twórczego odpoczynku oraz korzystania z oferty zajęć pozalekcyjnych.

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028

3. Kształtowanie sprawności fizycznej i nawyków uprawiania sportów i turystyki (wycieczki szkolne, edukacja prozdrowotna).
4. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie ze stresem, zniechęceniem, silnymi stanami napięć emocjonalnych, depresji, stanów obniżonego nastroju, załamania psychicznego.
5. Zastępowanie zachowań suicydalnych działaniami bezpiecznymi dla siebie i innych.
6. Wskazywanie uczniom miejsc pomocy i sposobów radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych.
7. Umożliwienie uczniom zdobycia wiedzy o zasadach zachowania się w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia, wyrabianie umiejętności udzielania pierwszej pomocy.
8. Ostrzeganie przed negatywnym wpływem mediów i sekt, przeciwdziałanie narkomanii, alkoholizmowi, nałogowi palenia, zażywaniu dopalaczy i leków psychoaktywnych,
9. Kształtowanie postaw proekologicznych- uwalnianie na kontakt z przyrodą i poszerzanie świadomości o skutkach ingerencji człowieka w środowisko.
10. Motywowanie do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwijanie zainteresowań ekologią w aspekcie człowieka żyjącego w równowadze ze środowiskiem.
11. Upowszechnianie treści związanych z przeciwdziałaniem zagrożeniom epidemiologicznym i profilaktyką chorób zakaźnych.

II . Uczeń ma świadomość własnego dobrostanu i dlatego jest szczęśliwy i aktywny, a przy tym odpowiedzialny, tolerancyjny, kulturalny, komunikatywny, opiekuńczy, uczciwy, obowiązkowy, przestrzega zasad współżycia społecznego.

1. Wspomaganie rozwoju uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji życiowej.
2. Kształtowanie odpowiedzialności za słowa, obowiązki i czyny oraz poszanowanie godności osobistej, nietykalności cielesnej i wyrobienie szacunku dla innych.
3. Upowszechnianie i utrwalanie wiedzy, prawidłowych postaw oraz zachowań wobec zjawisk związanych z wszelkimi przejawami przemocy, w tym seksualnej, fizycznej i psychicznej ze strony rówieśników i osób dorosłych, zgodnie ze standardami ochrony małoletnich.
4. Wskazywanie uczniom miejsc pomocy i sposobów radzenia sobie w przypadku doświadczanej przemocy (również za pośrednictwem Internetu).
5. Uświadamianie konsekwencji stosowania przemocy poprzez wykorzystywanie technologii informacyjnych i multimedialnych.
6. Wpajanie wiedzy dot. przepisów prawa karnego i konsekwencji ich łamania (budowanie odpowiedzialności za własne decyzje i czyny) oraz egzekwowanie od uczniów przestrzegania na co dzień obowiązujących praw (przez pracowników szkoły we współpracy z rodzinami i instytucjami).
7. Dbanie o utrzymanie poprawnych stosunków w relacji: nauczyciel – uczeń, uczeń – nauczyciel, uczeń – uczeń – uczeń – uczeń.
8. Kształtowanie pozytywnych postaw wobec różnych poglądów i innych osób, migrantów niepełnosprawnych, chorych, słabszych;
9. Wykorzystanie w praktyce umiejętności asertywnych: „uczmy patrzeć, słuchać, rozumieć akceptować siebie, ją i jego, inaczej, pełniej, doskonale i dojrzale”.
10. Wdrażanie uczniów i rodziców do czynnego włączania się w proces edukacyjny (podwyższenie frekwencji, wypełnianie obowiązków wynikających z regulaminu szkolnego, efektywne korzystanie z form pomocy oferowanych przez szkołę, nadzorowanie aktywności szkolnej dziecka przez rodziców).
11. Uczenie i konsekwentne wymaganie stosowania form grzecznościowych w codziennych sytuacjach szkolnych.
12. Wzbogacanie zasobu słownictwa oraz trenowanie umiejętności wyrażania myśli i emocji w kulturalny i odpowiedni sposób (również za pomocą komputera).
13. Uczenie postaw zachowań przejawiających szacunek wobec dorosłych i rówieśników.
14. Trening zastępowania agresji słownej umiejętnościami asertywnymi.

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028

15. Uczenie zasad kulturalnego zachowania się w miejscach użyteczności publicznej, podczas masowych imprez (sportowych, kulturalno-oświatowych, rekreacyjnych) – m.in.: uczenie zasad szacunku, mądrego kibicowania oraz zwalczanie postaw antagonistycznych).
16. Umożliwianie wyrażania swoich uczuć i myśli związanych z przeżywaniem skutków zagrożeń epidemiologicznych - wskazywanie sposobów konstruktywnego działania.

III. Uczeń ma poczucie więzi z rodziną, szkołą, środowiskiem, krajem, Europą, światem, szanuje tradycje i zwyczaje, ma poczucie bezpieczeństwa w szkole, utożsamia się z jej działaniami, poprzez co buduje tradycję szkoły.

1. Ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka.
2. Kształtowanie świadomości bycia członkiem społeczności szkolnej poprzez zajęcia przedmiotowe, uroczystości szkolne, imprezy okolicznościowe itp.
3. Włączanie do współtworzenia tradycyjnych imprez szkolnych, służących budowaniu wizerunku szkoły, więzi ze środowiskiem lokalnym.
4. Umożliwianie uczniom współzarządzania szkołą w ramach samorządu uczniowskiego.
5. Angażowanie uczniów do aktywnego uczestniczenia w życiu szkolnym.
6. Kształtowanie umiejętności pracy w grupie, odpowiedzialności za wykonywane zadania.
7. Organizowanie wszechstronnej pomocy w rozwiązywaniu pojawiających się problemów na płaszczyźnie: uczeń – uczeń; uczeń – rodzic; uczeń – nauczyciel/pracownik szkoły.
8. Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa w czasie ich pobytu w szkole.
9. Współpraca szkoły z rodzicami.
10. Konsekwentne przeciwdziałanie zachowaniom noszącym znamiona agresji zgodnie z obowiązującymi procedurami.
11. Rozwijanie poczucia więzi z tradycją, kulturą i symbolami narodowymi, a także rozbudzanie patriotyzmu lokalnego.
12. Rozwijanie wiedzy o kulturze własnego regionu, Polski, Europy i świata.
13. Uwrażliwianie na potrzeby osób chorych przewlekle i niepełnosprawnych.
14. Uświadamianie i przypominanie o konieczności przestrzegania norm sanitarnych.
15. Zapewnienie uczniom możliwości wymiany poglądów w atmosferze, akceptacji, bezpieczeństwa i szacunku.
16. Edukowanie dla bezpieczeństwa i proobrony.

IV. Uczeń posiada ugruntowany system wartości, właściwą samoocenę, umiejętności poprawnej komunikacji, planuje i marzy.

1. Budowanie wartości moralnych w celu ugruntowania w uczniach poczucia dobra i zła.
2. Wzbogacenie osobowości ucznia, kształtowanie jego wrażliwości humanistycznej oraz hierarchii wartości moralnych i etycznych.
3. Wdrażanie do samooceny, uświadamianie uczniowi jego potencjalnych możliwości oraz uczenie akceptacji własnych ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, dysfunkcji bądź poziomu rozwoju.
4. Wyposażanie uczniów w „narzędzia” umożliwiające budowanie własnej wartości drogą doświadczeń, obserwacji i działań twórczych.
5. Rozwijanie i ukierunkowywanie zainteresowań uczniów zgodnie z ich indywidualnymi predyspozycjami.
6. Wskazywanie form, sposobów i technik skutecznego uczenia się.
7. Planowanie poszczególnych etapów pracy, wskazywanie celów i sposobów ich realizacji.
8. Wdrażanie uczniów do zaspokajania naturalnej potrzeby wiedzy z uwzględnieniem aktualnych potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy w trakcie procesu nauczania.

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028

9. Pomoc uczniom w rozpoznawaniu własnych predyspozycji zawodowych i planowaniu przyszłej kariery zawodowej.
10. Indywidualizacja procesu nauczania poprzez dostosowanie „materiału” dydaktycznego oraz form nauczania do możliwości i potrzeb ucznia.
11. Szkolenie Rady Pedagogicznej w kierunku poprawy skuteczności nauczania.
12. Okresowa analiza wyników nauczania w celu modyfikowania form i metod pracy.
13. Wdrażanie do szacunku wobec odmienności przekonań dotyczących sposobów dbania o swoje zdrowie.
14. Wzmacnianie do realizacji własnych planów i marzeń.

Obszary wymagające działań wychowawczo - profilaktycznych w ZSO:

1. łamanie prawa (palenie papierosów, sporadyczne spożycie dopalaczy bądź innej substancji psychoaktywnej),
2. absencja szkolna,
3. alkoholizm/przemoc w rodzinie dziecka,
4. konflikty rówieśnicze (przemoc psychiczna, cyberprzemoc),
5. problemy emocjonalne i depresyjne zaburzenia zachowania;
6. uzależnienie od Internetu i urządzeń multimedialnych,
7. nieporadność wychowawcza rodziców (w tym rodziny z dysfunkcjami),
8. niepowodzenia edukacyjne,
9. trudności wychowawcze,
10. ryzykowne zachowania (w tym gry komputerowe, grupy nieformalne, wczesna inicjacja seksualna, samookaleczenia, eksperymentowanie ze środkami psychoaktywnymi itp.).
11. zagrożenia epidemiologiczne
12. negatywne skutki migracji

Przedstawiony program wychowawczo- profilaktyczny obejmuje następujące działania:

1. w ramach profilaktyki uniwersalnej - wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji,
2. w ramach profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych,
3. w ramach profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji, lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia, a w szczególności:
 - a) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz celów profilaktycznych np: rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
 - b) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
 - c) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych podejmowaniu zachowań ryzykownych, w tym używaniu środków i substancji psychoaktywnych przez uczniów,
 - c) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028

d) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków i substancji.

Czynniki chroniące:

1. miejsca zamieszkania – młodzież mieszkająca w okolicznych małych miejscowościach;
2. oferta zajęć pozalekcyjnych prowadzonych przez instytucje kulturalno-oświatowe i sportowo-rekreacyjne;
3. mocne więzi rodzinne;
4. przynależność do konstruktywnej grupy rówieśniczej;
5. wzorce zachowań oparte na wartościach etyczno-prawnych;
6. wiara w Boga;
7. wysoki poziom kultury osobistej i kompetencji społecznych;
8. posiadane zdolności, zainteresowania i aspiracje;
9. wysoki poziom wiedzy ogólnej w tym również z zakresu zdrowia oraz udzielania pierwszej pomocy;
10. dostępność usług w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
11. status społeczny rodziny;
12. przestrzeganie norm sanitarnych.

Czynniki ryzyka:

1. absencja szkolna;
2. trudności w nauce i brak zainteresowań;
3. rodziny dysfunkcyjne;
4. zaburzenia emocji i zachowania;
5. niedojrzałość emocjonalna i niski poziom intelektualny;
6. gry Internetowe (komputer, smartfon, tablet);
7. media i reklamy;
8. grupy rówieśnicze promujące negatywne wzorce zachowań;
9. słaba oferta w zakresie bezpłatnych zajęć rozwijających zainteresowania;
10. niski statut ekonomiczno-społeczny;
11. zagrożenia epidemiologiczne
12. zjawisko migracji.

Cele szkolnego programu profilaktyki:

1. ukierunkowanie na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości wyższych;
2. poprawa sytuacji wychowawczej w szkole (zmniejszenie przypadków konfliktowych zachowań wśród młodzieży, ulegania przez uczniów negatywnym wpływom grup nieformalnych);
3. przeciwdziałanie agresji i przemocy ze strony rodziny i innych dorosłych;
4. ograniczenie występowania zjawisk patologicznych związanych z używaniem wszelkich substancji psychoaktywnych (narkotyków, nikotyny, alkoholu, dopalaczy itp.);
5. wypracowanie u dzieci i młodzieży prawidłowych nawyków wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjnych i funkcjonowania w środowisku cyfrowym (przeciwdziałanie zjawisku cyberprzemocy, budowanie świadomości zagrożeń płynących z gier komputerowych i hazardowych);
6. inspirowanie wychowanków do samorozwoju, poprzez poszerzanie świadomości własnej osoby;
7. rozbudzanie u uczniów potrzeby rozwijania swoich zainteresowań i uzdolnień oraz pogłębiania wiedzy;
8. kształtowanie umiejętności podejmowania prawidłowych decyzji w sytuacjach trudnych;
9. kształtowanie prawidłowej postawy uczniów i rodziców wobec obowiązku szkolnego;

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028

10. wyposażanie uczniów w umiejętność konstruktywnego radzenia sobie z negatywnymi emocjami;
11. wskazywanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu w oparciu o sport, rekreację, ciekawe warsztaty zajęciowe;
12. promowanie zdrowego stylu życia poprzez zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie;
13. promowanie właściwych postaw seksualnych;
14. zwiększenie umiejętności wychowawczych i profilaktycznych nauczycieli oraz rodziców;
15. poszerzenie wiedzy na temat prawidłowości i zaburzeń wieku rozwojowego dzieci i młodzieży oraz rozpoznawania wczesnych objawów używania środków psychoaktywnych;
16. eliminowanie zachowań ryzykownych poprzez budowanie pozytywnych relacji interpersonalnych i tworzenie przyjaznego klimatu społecznego w szkole;
17. zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w szkole poprzez zaangażowanie pracowników szkoły, uczniów w organizację pracy szkoły i współpracę z organizacjami miejskimi oraz przedstawicielami środowiska lokalnego;
18. wychowanie w kierunku dbania o przestrzeganie obostrzeń sanitarnych przez wszystkich członków społeczności szkolnej.
19. uczenie i utrwalanie wiedzy dotyczącej sposobów reagowania w sytuacjach przemocy, w tym seksualnej, fizycznej i psychicznej ze strony rówieśników i osób dorosłych, zgodnie ze standardami ochrony małoletnich.
20. niwelowanie zmian zachodzących w życiu psychicznym i społecznym ucznia z doświadczeniem migracyjnym.

Cele szczegółowe

Uczeń:

1. potrafi konstruktywnie rozwiązywać sytuacje problemowe (unika konfliktów, jest empatyczny asertywny),
2. wie jak reagować na przemoc stosowaną wobec niego i posiada umiejętność prawidłowej reakcji w sytuacji zagrożenia (zna miejsca pomocowe);
3. ma właściwy stosunek do świata, zna swoją wartość, wyznacza cele życiowe i konsekwentnie do nich dąży, bez naruszania granic drugiego człowieka;
4. umiejętnie dysponuje swoim wolnym czasem, prowadzi zdrowy styl życia - dba o zdrowie fizyczne i psychiczne;
5. szanuje mienie ZSO, jest uczciwy i odpowiedzialny;
6. posiada wiedzę na temat seksualności człowieka, konsekwencji wczesnej inicjacji seksualnej oraz zachowań ryzykownych w tym obszarze;
7. dba o kulturę osobistą, stosuje formy grzecznościowe, przestrzega dyscypliny i kultury języka;
8. szanuje godność swoją i drugiego człowieka;
9. unika nikotyny, alkoholu, narkotyków, zdrowo i higienicznie odżywia się;
10. świadomie, umiejętnie i bezpiecznie korzysta ze współczesnych technologii informacyjnych;
11. zna zagrożenia płynące z gier komputerowych i hazardowych;
12. utrwała wiadomości z zakresu profilaktyki podczas realizacji programu profilaktyczno-wychowawczych;
13. zna swoje prawa i obowiązki ucznia;
14. systematycznie uczęszcza do szkoły i korzysta z oferowanej pomocy;
15. posiada stabilny system wartości;
16. radzi sobie w sytuacjach trudnych;
17. zna swoją wartość i nie ulega presji rówieśniczej.
18. dba o przestrzeganie obostrzeń sanitarnych,
19. potrafi reagować na zagrożenia zgodnie ze standardami ochrony małoletnich.
20. korzysta z pomocy w trudnych sytuacjach związanych z migracją

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028

Nauczyciel/ pracownik szkoły/ rodzic:

1. posiada kompetencje w zakresie pracy wychowawczej, profilaktyki używania środków psychoaktywnych; norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego;
2. konstruktywnie radzi sobie z trudnymi zachowaniami dziecka;
3. wspiera dziecko w pokonywaniu niepowodzeń edukacyjnych;
4. motywuje ucznia do systematycznego uczęszczania do szkoły;
5. umie rozpoznać wczesne objawy używania środków psychoaktywnych i podejmuje właściwe działania profilaktyczne;
6. zna przepisy prawa, procedury postępowania w sytuacjach kryzysowych oraz miejsca pomocowe; zna standardy ochrony małoletnich
7. umiejętnie wspiera dziecko w sytuacjach trudnych;
8. angażuje się w życie dziecka poprzez podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego
9. przestrzega procedur sanitarnych (m.in.: zagrożenia epidemiologiczne)
10. dba o przyjazny klimat w szkole poprzez budowanie prawidłowych relacji społecznych;
11. potrafi skutecznie wesprzeć uczniów z doświadczeniem migracyjnym

Treści programu:

- I. Wspieranie osobistego rozwoju uczniów, jako najważniejszego czynnika chroniącego.
- II. Rozwijanie kompetencji społecznych uczniów.
- III. Propagowanie zdrowego stylu życia.
- IV. Przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym.
- V. Promowanie systemu wartości akceptowanych przez ogół społeczeństwa.

Formy oddziaływań informacyjno- profilaktycznych:

1. wykłady, pogadanki i prelekcje; dyskusje, „burza mózgów”
2. elementy treningu umiejętności społecznych;
3. projekty;
4. zajęcia wychowawcze dot. problematyki uzależnień (w tym również hazardu) oraz sekt;
5. warsztaty dotyczące uzależnień w oparciu o elementy programów: „Spójrz inaczej”, „Jak żyć z ludźmi”, „Dlaczego stop narkotekom”, „Zachowaj trzeźwy umysł” i „Elementarz” itp. (w ramach lekcji wychowawczych), Epsilon;
6. warsztaty prozdrowotne;
7. warsztaty preorientacji zawodowej;
8. konkursy plastyczne i fotograficzne, akcje plakatowe; prezentacje multimedialne
9. zawody sportowe
10. Prezentacje multimedialne, filmiki i treści przesyłane zdalnie.
11. Zajęcia z udzielania pierwszej pomocy.

Formy oddziaływań edukacyjno-wychowawczych:

1. zajęcia sportowo-rekreacyjne;
2. zajęcia artystyczne (koło zainteresowań);
3. wolontariat uczniowski;

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej na lata 2024-2028

4. wyjścia do kina;
5. konkursy: literackie, plastyczne, historyczne, filmowe, sportowe, matematyczne, językowe dla uczniów ,
6. imprezy szkolne: według szkolnego kalendarza na dany rok szkolny
7. olimpiady;
8. uroczyste apele i spotkania integracyjne ze środowiskiem lokalnym;
9. projekcja filmów w ramach koła literacko-filmowego
10. komunikacja Internetowa.
11. Warsztaty profilaktyczne

Treści szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego są zbieżne z założeniami podstawy programowej i są wzmacnianie na lekcjach przedmiotowych. Za realizację programu odpowiedzialni są wszyscy pracownicy szkoły. Oddziaływaniami wychowawczo - profilaktycznymi objęci są wszyscy uczniowie.

Realizację programu wspierają:

1. Rodzice uczniów/ opiekunowie prawni;
2. Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych;
3. Policja;
4. Straż miejska;
5. Kuratorzy rodzinni;
6. MOPS;
7. Wydział Polityki Społecznej;
8. Służba Zdrowia;
9. Środowiskowe Centrum Pomocy Rodzinie;
10. POIK;
11. Śląski Ośrodek Profilaktyki – Fundacja „Praesterno”;
12. Fundacje: Nadzieja; Epsilon; BTT;
13. Sanepid;
14. Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli;
15. Metodocy i starsi wizytatorzy.

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej

Zadania	Działania	Realizatorzy	Terminy realizacji
Przeciwdziałanie agresji i innym patologiom społecznym, tj: -przemoc rówieśnicza, -przemoc w rodzinie, -przemoc w Internecie, -niewłaściwe używanie telefonów komórkowych -zjawisko uzależnień (alkohol, narkotyki, dopalacze, leki i inne substancje psychoaktywne, gry internetowe, hazardowe itd.	1. Okresowa diagnoza środowiska wychowawczego, wyłonienie uczniów z problemami w zachowaniu, rodzinnymi, zdrowotnymi.	Wychowawca/ pedagog	wrzesień, styczeń (monitoring w trakcie roku szkolnego)
	2. Spotkania prewencyjno-edukacyjne z pracownikami Sądu, Policji, Straży Miejskiej, ośrodków profilaktyki i leczenia uzależnień dla uczniów, ośrodków zdrowia - edukacja na temat: praw człowieka, przepisów prawa karnego, odpowiedzialności karnej dzieci, młodzieży, opiekunów rodziców, zjawisk patologii społecznej (przestępczość nieletnich, uzależnienia od środków psychoaktywnych i cyberprzemoc, itp.)	Dyrektor/ pedagog/ psycholog przy współpracy z instytucjami	Według możliwości sanitarnych (stacjonarnie i zdalnie)
	3. Zajęcia w zakresie problematyki i przeciwdziałania uzależnieniom w oparciu o elementy programów profilaktycznych: a) „Spójrz inaczej”, b) „Dlaczego Stop Narkotykom”, c) „Smak życia – czyli debata o dopalaczach”, d) „Uzależnieniom behawioralnym mówiąc STOP”. e) „Epsilon”	Pedagog/ psycholog wychowawcy	w ciągu całego roku szkolnego - w miarę możliwości i potrzeb
	4. Zajęcia podnoszące umiejętności społeczne przeciwdziałające przemocy, z wykorzystaniem elementów programów edukacyjno- profilaktycznych: a) „Stop przemocy”, (dot. przemocy fizycznej, słownej i cyberprzemocy) b) „Spójrz inaczej”, c) „Jak żyć z ludźmi” d) „Epsilon”.	Pedagog/ psycholog Wychowawcy/	w ciągu całego roku szkolnego - w miarę możliwości i potrzeb
	5. Zapoznanie i przestrzeganie standardów ochrony małoletnich	Wszyscy pracownicy szkoły	Wrzesień/październik (monitoring w trakcie roku szkolnego)
	6. Nauka udzielania pierwszej pomocy podczas wybranych zajęć lekcyjnych	Pielęgniarka szkolna oraz inne uprawnione osoby.	w ciągu całego roku szkolnego
	7. Udzielanie pomocy psych.-pedagog. uczniom trudnym wychowawczo, ofiarom przemocy i ich rodzinom (mediacje, negocjacje, indywidualnego rozmowy z elementami psychoterapii i socjoterapii, konsultacje, elementy terapii rodzinnej, udzielanie informacji o miejscach pomocowych)	Pedagog/ psycholog wychowawcy	w ciągu całego roku szkolnego
	8. Kierowanie do specjalistycznych placówek pomocowych (m.in. POIK, PPP, Sąd, Prokuratura, Policja, MOPS)	Pedagog/ psycholog/ wychowawcy	w ciągu całego roku szkolnego
	9. Dyżury nauczycieli na terenie szkoły (przerwy, opieka nad dziećmi)	Nauczyciele	w ciągu całego roku szkolnego
	10. Interwencje pedagogów szkolnych.	Pedagog/ psycholog	w ciągu całego roku szkolnego

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej

	11. Propagowanie wśród uczniów alternatywnych form spędzania wolnego czasu.	Wychowawcy/ nauczyciele przedmiotowi	w ciągu całego roku szkolnego
	12. Współpraca szkoły z instytucjami pomocowymi.	Dyrektor/ pedagog/ psycholog	w ciągu całego roku szkolnego
	13. Wdrażanie procedur postępowania w sytuacjach stanowiących zagrożenie.	Wszyscy pracownicy szkoły	w ciągu całego roku szkolnego
	14. Upowszechnianie wśród uczniów informacji o placówkach udzielających pomocy.	Pedagog/ psycholog/ wychowawcy	Według potrzeb
	13. Działania podnoszące kompetencje społeczne uczniów.	Wychowawcy klas przy współpracy z pedagogami nauczycielami	W ciągu całego roku szkolnego

Zadania	Działania	Realizatorzy	Terminy realizacji
Podnoszenie kompetencji nauczycieli, pracowników szkoły i rodziców w zakresie: • zapobiegania zjawiskom patologii; • umiejętności wychowawczych; • znajomości procedur i przepisów prawnych; • profilaktyki zdrowotnej • profilaktyki uzależnień; • zjawiska agresji i przemocy.	1. Wsparcie rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych	Wychowawcy/ pedagog/psycholog	Na bieżąco
	2. Upowszechnianie informacji o placówkach udzielających pomocy.	Wychowawca/ pedagog/ psycholog	Na bieżąco
	3. Wsparcie rodziców w zakresie.: przeciwdziałania ryzykownym zachowaniom z wykorzystaniem nowych mediów (cyberprzemoc w tym seksting, gry komputerowe, hazard) oprócz tego seksualności nastolatków i obyczajowości, problematyki agresji i przemocy rówieśniczej, budowania dobrych relacji w rodzinie.	Wychowawcy klas/ pedagog/ psycholog	W trakcie zebrań klasowych
	4. Konsultacje ze specjalistą z ZPPP	Pedagog/ psycholog we współpracy z pracownikami PPP, MOPS, Sąd, POIK.	Według potrzeb
	5. Podnoszenie kwalifikacji pracowników szkoły poprzez udział w zewnętrznych formach szkoleń.	Dyrektor	Na bieżąco
	6. Upowszechnianie informacji o przepisach sanitarnych dotyczących profilaktyki zagrożeń epidemiologicznych	Wszyscy pracownicy szkoły	Na bieżąco

Zadania	Działania	Realizatorzy	Terminy realizacji
Promocja zdrowia	1. Szerzenie oświaty prozdrowotnej wśród dzieci i młodzieży poprzez: pogadanki na lekcjach wychowawczych, spotkania z pielęgniarką szkolną, nt.: higieny życia - pracy, nauki, zdrowego odżywiania się, zagrożeń epidemiologicznych, itp.	wychowawcy klasy/ pielęgniarka szkolna, nauczyciele uczący)	W trakcie roku szkolnego

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej

	2. Obserwowanie potrzeb emocjonalnych uczniów wynikających z mogących się pojawić zagrożeń epidemiologicznych.	Wszyscy pracownicy szkoły	w miarę potrzeb
	3. Gazetki szkolne, plakaty, ulotki.	SU/ wychowawcy/ psycholog, i pedagodzy szkolni	W ciągu roku
	4. Organizowanie imprez i zajęć pozalekcyjnych podnoszących świadomość i kondycję psychofizyczną dzieci i młodzieży.	Wyznaczeni nauczyciele	w ciągu całego roku szkolnego - w miarę możliwości i potrzeb
	5. Organizowanie ogólnoszkolnych akcji w ramach obchodów światowych dni (np.: AIDS, Dzień bez Tytoniu, dzień trzeźwości itp.).	SU/ wychowawcy klas/ wyznaczeni nauczyciele	w ciągu całego roku szkolnego - w miarę możliwości i potrzeb
	6. Organizowanie konkursów, turniejów i zawodów sportowych w ramach „Dnia Dziecka”	Wyznaczeni nauczyciele	w ciągu całego roku szkolnego - w miarę możliwości i potrzeb
	7. Włączenie tematyki profilaktycznej do zajęć przedmiotowych – zajęć zdrowotnych, EDB, wych. fiz.	Nauczyciele przedmiotowi	W ciągu roku szkolnego
	8. Lekcje wychowawcze nt.: istoty seksualności człowieka, konsekwencji przedwczesnej inicjacji seksualnej oraz umiejętności przeciwstawiania się modzie i presji grupy rówieśniczej.	Wychowawcy klas starszych SP; LO, nauczyciele przyrody, biologii, religii	W ciągu roku szkolnego

Zadania	Działania	Realizatorzy	Terminy realizacji
Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole i budowanie więzi i dobrych relacji wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.	1. Zwiększanie bezpieczeństwa uczniów w szkole: • dyżury nauczycieli • wzmożony nadzór nauczycieli podczas wycieczek, imprez szkolnych i klasowych • troska o uczniów z doświadczeniem migracyjnym	Wszyscy pracownicy szkoły	Cały rok
	2. Współpraca z Policją i Strażą Miejską - przepływ informacji nt. ucznia /szczególnie w sytuacjach zagrożenia zdrowia, absencji, problemów w nauce /pomiędzy wychowawcą, nauczycielami uczącymi, pedagogiem i rodzicem.	Dyrektor, wychowawca/ nauczyciele i pedagog/psycholog	Na bieżąco
	3. Imprezy integrujące społeczność szkolną: • Akademie i uroczystości okolicznościowe dostosowane do obostrzeń związanych z epidemią • Wycieczki • Akcje charytatywne i wolontaryjne, konkurs talentów	Dyrektor szkoły/ wychowawcy/ Wyznaczeni pracownicy szkoły	W ciągu roku szkolnego według możliwości

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY

ZSO im. Armii Krajowej w Bielsku-Białej

	4. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych podnoszących kondycję psychofizyczną dzieci i młodzieży oraz ich samoświadomość.	Wyznaczeni nauczyciele, pedagog, psycholog	W ciągu roku szkolnego według możliwości
	5. Udział w akcjach profilaktycznych „Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”,	Wychowawcy klas/ wyznaczeni nauczyciele/ dyrektor szkoły	W ciągu roku

Zadania	Działania	Realizatorzy	Terminy realizacji
Krzewienie postaw patriotycznych i społecznych.	1. Kształtowanie odpowiednich postaw wśród uczniów poprzez angażowanie ich do aktywności na rzecz szkoły, środowiska lokalnego i regionu.	Wychowawcy klas/ opiekun SU/	Cały rok
	2. Dostarczanie wiedzy o społeczeństwie, rodzinie, prawach człowieka, prawach dziecka, zasadach etyczno-moralnych ogólnie akceptowanych oraz wdrażanie do pełnienia zadań obywatelskich.	Wszyscy pracownicy dydaktyczni	W trakcie roku szkolnego.
	3. Wzmacnianie postaw moralno-etycznych u uczniów poprzez: - wycieczki edukacyjne np: do muzeów, miejsc martyrologii naszego narodu - egzekwowanie od uczniów odpowiednich zachowań i postaw, - imprezy okolicznościowe upamiętniające wydarzenia historyczne, - udział w akcjach wolontaryjnych	Wyznaczeni nauczyciele	W ciągu całego roku szkolnego
	4. Inspirowanie dzieci i młodzieży do samorozwoju w celu nabycia odpowiednich kompetencji do pełnienia ról społecznych w życiu dorosłym poprzez: - imprezy sportowe - konkursy - olimpiady - spotkania z zaproszonymi gośćmi - ofertę zajęć pozalekcyjnych (przedmiotowych, wyrównawczych , rozwijających i wolontaryjnych)	Nauczyciele przedmiotowi	W trakcie roku szkolnego według możliwości
	5. Propagowanie czytelnictwa i kultury podczas zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych	Nauczyciele języka polskiego, wychowawcy, dyrektor szkoły, pracownicy biblioteki szkolnej	Na bieżąco
	6. Edukowanie dla bezpieczeństwa i proobrony.	Wyznaczeni nauczyciele	W ciągu całego roku szkolnego

3. EWALUACJA

Mierzalne wskaźniki efektów prowadzonych działań profilaktycznych :

1. liczba i częstotliwość ujawnionych przypadków zachowań agresywnych;
2. liczba zgłaszanych przez uczniów problemów o podłożu emocjonalnym;
3. liczba uczniów korzystających z oferty szkoły w zakresie zagospodarowania czasu pozalekcyjnego;
4. bieżące monitorowanie stanu wiedzy uczniów nt. przyczyn, mechanizmów i skutków uzależnienia;
5. liczba, częstotliwość i rodzaj odnotowanych przypadków cyberprzemocy,
6. semestralna diagnoza przypadków;
7. frekwencja uczniów.

Przewiduje się ewaluację Programu Wychowawczo - Profilaktycznego po trzech latach jego realizacji na podstawie corocznych sondaży opartych na zróżnicowanych narzędziach diagnostycznych np:

- analizie przypadków wychowawczych,
- obserwacji funkcjonowania uczniów,
- rozmowach i konsultacjach,
- dokumentacji szkolnej,

Odpowiedzialność za ewaluację: wychowawcy, opiekun SU, pedagodzy szkolni, pedagog specjalny, psycholog.

Poszczególne zadania realizowane są na lekcjach oraz zajęciach pozalekcyjnych, apelach, wycieczkach, imprezach szkolnych, podczas plenerowych wyjazdów.